35 de ani
BURSA
ZIARUL OAMENILOR DE AFACERI
presă independentă
Vineri, 30 ianuarie 2026, nr. 17 (8011), anul XXXV
12 pagini

■ Exodul tăcut al elitei AI - cum subvenționează Europa viitorul tehnologic al Americii PAGINA 3

■ BEI, pilonul noii Europe economice: investiții record și viraj strategic spre securitate PAGINA 9

■ Vaccinarea anti-HPV ar putea preveni până la 90% din cazurile de cancer de col uterin PAGINA 10

■ Ministerul Educației: Concursurile cu taxă rămân interzise PAGINA 10

■ Profit de 247 miliarde dolari pentru Fondul suveran al Norvegiei PAGINA 12

GRAM AUR = 755,1450 RON | FRANC ELVEȚIAN = 5,5548 RON | EURO = 5,0957 RON | DOLAR = 4,2651 RON

Europa digitală, blocată la priză: paradoxul care frânează AI-ul și centrele de date

Vulnerabilitatea critică a energiei a devenit principalul factor de risc pentru dezvoltarea accelerată a centrelor de date și a fabricilor de inteligență artificială în Europa, amenințând să frâneze exact infrastructura pe care Uniunea Europeană o consideră esențială pentru competitivitate și suveranitate digitală, se arată într-un articol publicat de site-ul italian Elettrico Magazine, care citează un raport publicat de Observatorul Data Center al Politehnicii din Milano.

Conform sursei citate, explozia cererilor de racordare la rețelele de înaltă tensiune a creat un blocaj structural la nivel continental, solicitările depășind deja pragul de 60 Gigawați (GW) la nivelul Europei, cu mult înainte de utilizarea efectivă a capacităților cerute.

Experți din cadrul Politehnicii din Milano consideră că fenomenul face tot mai dificilă distincția dintre nevoi reale și mișcări speculative, în condițiile în care sute de megawați sunt blocați pe hârtie cu ani înainte de intrarea în funcțiune.

GEORGE MARINESCU

(continuare în pagina 3)

Prețul aurului, la un nou record: peste 5.600 de dolari uncia

Prețul aurului a trecut ieri, pe piețele externe, de pragul de 5.600 de dolari uncia, nivel consemnat pentru prima dată în istorie, pe fondul tensiunilor geopolitice și al deprecierii dolarului american.

Prețul futures al aurului cu livrare în aprilie era de 5.562,3 dolari uncia la Comex New York, la ora locală 08.03, în urcare cu 4,2%, față de ziua anterioară. Anterior, cotația aurului a atins un maxim istoric de 5.626,80 dolari/uncie.

Prețul spot al metalului galben era, la aceeași oră, de 5.524,28 dolari uncia, în creștere cu 2%.

"Furtuna perfectă a aurului continuă, pe fondul tensiunilor geopolitice dintre SUA și Iran, al dolarului slab și al așteptărilor pieței privind noi reduceri ale ratelor dobânzii de către Fed, care duc prețurile la recoruri fără sfârșit", a declarat, potrivit Reuters, Jamie Dutta, analist de piață la Nemo.money, adăugând că intrările solide în ETF-uri au contribuit, de asemenea, la creștere.

SPDR Gold Trust, cel mai mare fond tranzacționat la bursă (garantat cu aur) din lume, a informat miercuri că deținerile sale au crescut la 35.043.181 de uncii, acesta fiind cel mai mare nivel din mai 2022 până în prezent. **(A.V.)**

(continuare în pagina 12)

IPOTEZE DE WEEKEND

Dispariția dinozaurilor și resetarea politicii globale

Toată lumea observă că politica se schimbă. În două generații, s-a schimbat deja, radical, dramatic. În America, spre exemplu, valul uriaș al schimbării a răsturnat cu susul în jos toate reperele clasice, valori și teme, ale politicii interne și internaționale. Și, încă nu și-a consumat toată energia! Nu mai vorbesc despre muntele de mîl, moloz și reziduuri pe care îl va lăsa în urmă și care va trebui curățat, înainte ca cineva să poată reinventa și cultiva din nou pe solul, cîndva, celei mai fertile democrații a lumii, politica decentă, responsabilă, dedicată măcar în parte intereselor cetățeanului, respectiv binelui public. Mă rog, dacă după experiența Trump și consumul de masă al "drogului" MAGA mai poate cineva reinventa așa ceva! În Rusia, dacă iei ca etalon scurtul intermezzo al dezghețului gorbaciovist, și aici politica s-a schimbat radical. Nu cu ochii la viitor, ci la trecutul stalinist în cea mai autentică venă. Desigur, cu unele nuanțe și diferențe de "tehnică a dictaturii". Spre exemplu, Putin nu își mai trimite concetățenii în masă în lagărele de exterminare, ca Stalin. Acelea sunt rezervate, acum, pentru cei "aleși". Aleși dintre inamicii și potrivnicii vizibili, însemnați, proeminenți, corozivi pe imagine, ai regimului putinist.

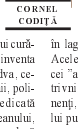

CORNEL CODIȚĂ

(continuare în pagina 12)

Papagalii din fotbal

Antrenorul FCSB, Elias Charalambous, „a prins glas" după aproape trei ani petrecuți în România, cu capul plecat. Cipriotul a ieșit la atac, deranjat că este criticat la fel de aspru precum patronul echipei, George Becali, pentru lipsa de rezultate a actualei campioane.

Încă de la începutul mandatului, a fost plasat într-o zonă de irelevanță totală chiar de angajatorul său, care a recunoscut public că el stabilește echipa de start, face schimbările și hotărăște cine mai are voie să joace. În aceste condiții, Charalambous nu doar că a acceptat rolul, ci l-a legitimat prin tăcere. Ani la rând n-a protestat, nu s-a delimitat, n-a deranjat. A executat.

Teoretic, are în CV două titluri de campion la cârma acestei echipe. Practic, meritele lui sunt puse sub semnul întrebării chiar de șefii direcți, care i-au redus public atribuțiile la cele de preparator fizic și figurant pe marginea terenului. Din punct de vedere tehnico-tactic, e imposibil să construiești ceva atâta timp cât totul - inclusiv sistemul de joc - este decis de un patron care nu participă la antrenamente, dar pretinde control total.

DAN NICOLAIE

(continuare în pagina 11)

Ziarul BURSA pregătește Suplimentul

TEORIA DOBÂNZII

O analiză structurală a datoriei, capitalului și fragmentării globale de Florian Goldstein (MAKE)

Unirea Moldovei cu România, ca arbitraj geopolitic

FLORIAN GOLDSTEIN

Declarațiile unioniste făcute de Maia Sandu luna aceasta nu pot fi citite doar ca intervenții politice conjuncturale, ci semnalează o realitate mai profundă: dificultatea structurală a Republicii Moldova de a funcționa economic într-o lume tot mai fragmentată, în care securitatea și apartenența instituțională se traduc direct în costuri financiare. La 13 ianuarie 2026, într-un interviu acordat podcastului britanic *The Rest Is Politics*, Maia Sandu declara că ar vota pentru unirea cu România în eventualitatea unui referendum, arătând că pentru un stat mic este tot mai greu să-și apere democrația și suveranitatea sub presiune geopolitică, potrivit relatărilor Reuters.

Câteva zile mai târziu, pe 22 ianuarie, președinta a precizat, într-o conferință de presă la Chișinău, că în prezent nu există o majoritate în favoarea unirii, conform Agerpres. Împreună, aceste declarații de scriu o opțiune de ultimă instanță, nu un obiectiv imediat. Dincolo de mesajul politic, ele ridică însă o întrebare economică precisă: cât costă, în termeni concreți, statutul actual al Republicii Moldova?

1. Costul riscului geopolitic: comparația cu România, în cifre

În economie, riscul nu este o noțiune abstractă. El se vede în dobânzi, cursuri de schimb și acces la finanțare.

✓ **Dobânzile suverane: aproape două puncte procentuale diferență**

Potrivit datelor publicate de Ministerul Finanțelor de la Chișinău, în aprilie 2025, Republica Moldova s-a finanțat pe piața internă la:

- 8,15% pentru obligațiuni pe doi ani;
- 8,30% pentru obligațiuni pe 3 ani.

Prin comparație, România - stat membru al UE și NATO - a înregistrat la începutul lui 2026 randamente de aproximativ:

- 6,3% pentru maturități de doi ani;
- 6,4% pentru maturități apropiate de trei ani, conform seriilor de piață citate de Trading Economics.

Diferența este clară: Republica Moldova plătește cu circa 1,8-2 puncte procentuale mai mult decât România pentru a se împrumuta pe termene similare.

Această diferență nu este explicată de inflație sau de politica monetară - dobânda-cheie a BNR este mai mare decât cea a BNM-, ci aproape exclusiv de prima de risc geopolitic și instituțional.

2. Moneda spune aceeași poveste: volatilitate mai mare, risc mai mare

Diferența de percepție se vede și în evoluția cursului de schimb față de euro.

În ultimele 12 luni:

- Leul moldovenesc (MDL) a oscilat într-un interval de aproximativ 18,88-20,34 mld/euro, ceea ce înseamnă o variație de circa 7,5% raportată la nivelul mediu al cursului, potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei.
- Leul românesc (RON) a evoluat între 4,92-5,13 lei/euro, adică o variație de aproximativ 4,2%, conform BNR.

Cu alte cuvinte, volatilitatea relativă a leului moldovenesc a fost cu aproape 80% mai mare decât cea a leului românesc.

Această diferență apare în pofida intervențiilor active ale băncii centrale de la Chișinău și reflectă aceeași realitate: lipsa unei ancore de securitate și de integrare profundă.

3. Ce înseamnă aceste cifre pentru economie

Pentru cetățeni și pentru companii, aceste diferențe se traduc simplu:

- credite mai scumpe,
- investiții amânate sau relocate,
- vulnerabilitate mai mare la șocuri externe.

Pentru stat, ele înseamnă un buget mai împovărat de dobânzi și un spațiu fiscal mai îngust. Aceasta este „taxa" pe care Republica Moldova o plătește pentru poziția sa geopolitică incertă.

4. Nivelul de dezvoltare și costurile de convergență

O analiză completă nu poate ignora diferența de nivel economic de plecare.

Potrivit datelor Eurostat și Băncii Mondiale:

- Republica Moldova se situează la aproximativ 35-40% din media UE la PIB/locuitor (PPS).
- România se află la 75-80% din media UE.

Această diferență implică costuri reale de convergență în orice scenariu de integrare accelerată:

- investiții publice masive;
- presiuni bugetare pe termen mediu;
- potențiale tensiuni sociale și redistributive.

(continuare în pagina 11)

Costurile unirii Republicii Moldova cu România

1. Datele de pornire: ce arată sondajele

Conform Barometrului Opiniei Publice realizat în septembrie 2025, aproximativ 46% dintre cetățenii Republicii Moldova declară că ar vota împotriva unirii cu România, 33% s-ar pronunța pentru, iar restul sunt indecși. Aceste date au fost menționate public de președinta Maia Sandu, care a arătat că, în prezent, nu există o majoritate favorabilă unirii. Sondajele naționale realizate în România, în perioada 2024-2026, de CURS și INSCOP indică un sprijin de 55-60% pentru unire, cu 30-35% împotrivă.

2. Cauzele opoziției în Republica Moldova

a) Inerție identitară post-sovietică

O parte semnificativă a populației, în special din cohorte mai în vârstă, preferă menținerea statu-quo-ului statal. Această opțiune este corelată cu socializarea într-un cadru instituțional sovietic și post-sovietic distinct de România, conform Institutului de Politici Publice.

b) Război informațional rusesc

Republica Moldova este identificată drept una dintre cele mai expuse ținte ale dezinformării ruse în vecinătatea estică a UE.

Narațiunile dominante asociază unirea cu pierderea statalității, conflict militar și deteriorare economică, după cum arată Serviciul European de Acțiune Externă și rapoartele OSCE privind mediul informațional din Republica Moldova.

c) Teama economică imediată

Respondenții cu venituri mici indică incertitudini legate de pensii, salarii, taxe și prețuri într-un scenariu de unire.

Potrivit Institutului de Politici Publice, România este percepută ca economie mai dezvoltată, dar cu costuri de trai mai ridicate.

d) Dosarul transnistrean

Asocierea unirii cu riscul escaladării militare și cu implicarea directă într-un conflict geopolitic major reprezintă un factor de descurajare inclusiv pentru segmente pro-europene, potrivit datelor OSCE și evaluărilor NATO.

e) Fragmentare regională

Distribuțiile regionale arată opoziție masivă în Găgăuzia, sudul Republicii Moldova și comunitățile predominant rusofone, unde sprijinul pentru unire coboară frecvent sub 10% (IMAS - Barometre socio-politice 2023–2025).

f) Absența unui proiect oficial de unire

Lipsa unui plan etapizat, a unui calendar și a unor garanții sociale asumate instituțional amplifică opoziția față de un scenariu perceput ca incert, după cum arată o analiză comparativă privind capacitatea administrativă a Republicii Moldova.

3. Cauzele rezervei din România

Potrivit sondajelor, opoziția de 30-35% din România este asociată în principal cu:

- temeri fiscale (deficit, datorie publică)
- risc geopolitic importat

F.G.

(continuare în pagina 11)